

POVODOM

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historijuBroj 57
Godina XXIX
Maj, 2024.
[str. 9-18]

© Monos 2024

Nakon objavljenih rezultata istraživanja počinjenih ratnih zločina po Gračanici – šutnja i ravnodušnost odzvanjaju na sve strane

Prof. dr. Omer Hamzić

Premda nismo imali namjeru da se više "zavraćamo", inače, teškoj temi prošlog broja našeg časopisa u okviru koje smo pokrenuli pitanje "Ko je ubijao civile po Gračanici" – i općenito temi procesuiranja i nekažnjivosti ratnih zločina (1992. – 1995), ne možemo, a da se, ipak, kratko ne osvrnemo na odjeke tog našeg istraživanja u javnosti i pojedinim institucijama, lokalnim prvenstveno, nama najbližim. Podsjećamo da smo odmah nakon promocije broja, 22. 1. 2024., neke naše inicijative i zahtjeve, kako smo i najavili u časopisu, a i na samoj njegovoj promociji, pismenim putem prosljedili na najvažnije adrese u lokalnoj vlasti u Gračanici i Tužilaštvu Tuzlanskog kantona s ciljem da se, napokon, pokuša nešto konkretno uraditi na prijavljivanju i procesuiranju ratnih zločina na lokalnom i širem području. Barem ono što se, realno, može. Kako do zaključenja ovog broja sa tih adresa nije stigao nikakav odgovor niti neka pozitivna reakcija, odlučili smo da tu činjenicu, kakva god je, podijelimo sa javnošću, pa faksimile poslatih dopisa spomenutim institucijama objavljujemo u prilogu ovog osvrta, s nadom da će se tu, ipak, nešto promijeniti nabolje. Jer, teško je prihvatiti istinu do koje smo došli u našim istraživanjima – da za ratne zločine, počinjene po Gračanici do sada niko nije odgovarao, a još je teže pomiriti se s tim (kako je krenulo) da će tako i ostati. Da se to ne bi dogodilo, mi smo, ovdje u ovom časopisu uradili ono što smo mogli. Istražili smo i popisali sve ratne zločine, počinjene na području Gračanice. Rezultate istraživanja, sa prijedlozima kako i šta dalje prosljedili smo našim zvaničnicima i institucijama "na dalji postupak", pisali im sa optimizmom i uvjerenjem da kucamo na prava vrata. Iste materijale prosljedili smo i lokalnim rukovodstvima boračkih udruženja. Sa svih tih adresa, nažalost, dobili smo odgovor šutnjom koja bolno odzvanja. Umjesto podrške, potpisnik ovih redova već trpi

POVODOM

posljedice što je uzeo sebi za pravo da istražuje, predlaže i piše na "nenadležne", po svemu sudeći nedodirljive adrese. Šutnja sa tih adresa, poruka je, ustvari, da takvi pisci mogu i dalje "pisati kukom po ledu". Ionako to nikog ne zanima, što je u najmanju ruku za žaljenje – ako ne i za plakanje.

Ključne riječi: *Gračanica, ratni zločini, procesuiranje, istraživanje ratnih zločina*

Kao organizator istraživanja počinjenih ratnih zločina na području Gračanice (i sa traumatičnim iskustvom žrtve), potpisnik ovih redova je još u toku tog složenog i mučnog posla, zajedno sa svojim saradnicima i konsultantima, došao do zaključka da za loše rezultate u procesuiranju i krivičnom progonu ratnih zločina (pogotovo onih iz "druge linije", koje nije dotakao Hag), ne treba kriviti i "prozivati" samo tužilaštva i sudove ili bar ne samo njih.

Istina, kao treći stub vlasti, oni jesu najistureniji prema javnosti, ali je činjenica da se pravi i najveći krivci za teško stanje u društvu, pa i pravosuđu nalaze negdje u debeloj hladovini zakonodavne i izvršne vlasti na svim nivoima, dakle u sferi politike, koja se za sve pita i za koju znamo kako izgleda u Bosni i Hercegovini. I tu se negdje, općenito govoreći, taj krug i zadržava. A oni, kojih se sve to neposredno tiče mogu bespomoćno gledati u nebo.

Osim u nebo, mogu i dalje gledati naše izabranike iz te iste vlasti i politike na svim nivoima (od Predsjedništva države, entiteta i kantona, do gradova, općina i mjesnih zajednica), kako u vrijeme kojekakvih obilježavanja i komemoracija dolaze zabrinutih faca pred spomen obilježja, da polože cvijeće, kupljeno državnim parama, da službeno odaju počast, potom održe "bla-bla" patriotske govore, "uslikaju se" i - odu... Kamo sreće da su to svoje radno vrijeme trošili "pritiskajući" državna tužilaštva da brže procesuiraju ratne zločine i zločince, čijim žrtvama dolaze da se "kao poklone". Svima bi to bilo od neke koristi, a

ovako od toga korist imaju samo oni. Da je sreće i pameti, umjesto "memoaristike, slikanja i praznih govorancija", od tih dužnosnika bi trebalo da se čuje istinska podrška domaćim sudovima i tužilaštvima da brže i efikasnije pristupaju procesuiranju ratnih zločina. Ponovit ću po ko zna koji put: grijeh je više gurati žrtve da idu ispred institucija i da o svom trošku i na račun svog preostalog zdravlja, traže za sebe i svoje postradale pravdu dok mase takozvanih "narodnih usrećitelja" planduju i uživaju – ponovit ću, svi: od grada i općine do vrha države. Sramotno je više da dolaze i klanjaju se pred spomenicima ubijenim civilima, za čije stradanje ne samo da nije niko odgovarao, već nikad niko nije ni formalno prijavljen. Spomenimo samo ubijenu djecu Sarajeva kao primjer. Mnogo je takvih i sličnih širom Bosne i Hercegovine, mnogi slučajevi su, nažalost, već pali u zaborav. Gračanica u tome nije nikakav izuzetak.

Otuda je proizišao i naš zaključak u rezimeu istraživanja da bi se, definitivno, moglo nešto više uraditi na planu istraživanja, identificiranja i prijavljivanja ratnih zločina baš sa nivoa lokalnih zajednica (općina i gradova), ne čekajući da se to "odrađuje" negdje na višim nivoima i u međunarodnim forumima, pavosudnim i političkim. Znam da mnogi već unaprijed klimaju glavom i pitaju se: kako, kad nismo nadležni da se time bavimo? A jesu. Ako ništa – da se zainteresuju da li su ratni zločini, počinjeni na njihovom području, makar evidentirani i prijavljeni ako ne i procesuirani... Ako nisu, kao što je to slučaj u Gračanici, da pomognu njihovo procesuiranje. Ako se želi, ako se ima osjećaja i empatije nije teško pronaći odgovarajuću formu i pristupiti prijavljivanju (posredno ili neposredno) počinilaca ratnih zločina (poznatih ili kao NN osoba). Ako se ne želi i ako se nema empatije i razumijevanja, nije teško naći stotinu razloga za nečinjenje.

Vjerujući ipak, da bi to mogao biti model za mnoge općine i gradove u zemlji, u ime Redakcije, “ovaj što ovo piše”, “usudio se”, 29. 1. 2024., uputiti pisma – zamolnice, na sljedeće adrese: Gradonačelniku, Predsjedavajućem Gradskog vijeća i sekretarki Gradskog vijeća Gračanica (usput i lokalnim boračkim udruženjima, posredstvom njihove Koordinacije) – da pronađu zakonsku formu za podnošenje krivičnih prijava Tužilaštvu TK. Uz te dopise, upućena im je čitava studija od blizu 100 stranica teksta kao i širi osvrt na problematiku i zastoje u procesuiranju ratnih zločina sa svim podacima, imenima, dokazima, pa i obrazloženim prijedlozima i inicijativama, da se tu nešto konkretno napokon i uradi.

Naravno, i potpisniku ovih redova kao “zadnjem naivčini u gradu”, bilo je jasno, da za procesuiranje ratnih zločina navedene adrese nisu nadležne, da oni nit koga mogu tužiti niti kome suditi, ali jesu itekako i nadležni i dužni da se u sve ovo aktivno uključe i pomognu – jer za to imaju i resurse i pare. Dakle, da pomognu svojim građanima u ostvarivanju elementarnih ljudskih prava, da pomognu svojim sugrađanima (među kojima je i potpisnik ovih redova) koji skoro 30 godina uzalud čekaju istinu i pravdu, te da se u tom smislu, napokon, nešto konkretno uradi – pa i po cijenu da ih neko i optuži da se petljaju tamo gdje im nije mjesto. Kako na sve ovo nije bilo nikakvog odgovora, na iste adrese u Gradskoj upravi, 2. 4. 2024., “naivac koji ovo piše” uputio je i požurnicu, što je, valjda red. Opet je uslijedila šutnja sa tih adresa, koja i sad zvoni. Pismo slične sadržine sa primjerkom 56. broja našeg časopisa 3. 4. 2024. upućeno je i Premijeru Vlade Tuzlanskog kantona, koji je, takođe šutnjom “pomogao” izdavanje i štampanje 56. broja našeg časopisa sa rezultatima spomenutih istraživanja. Nije se čak ni zahvalio za poslati mu primjerak, s halalom, bezbeli.

Uz ova pisma i dopise, shodno Zakonu o pristupu informacijama, 4. 3. 2024. iz Redakcije ovog časopisa upućen je i dopis Tužilaštvu TK, sa zahtjevom da odgovori samo na dva pitanja. Prvo, šta je bilo sa 43 prijave zločina koje je Policijska uprava Gračanica uputila Okružnom tužilaštvu Tuzla (čiji je pravni sljedbenik sadašnje Tužilaštvo TK) u periodu 1992. – 1995. godina i zašto se nikada nije postupilo po tim prijavama i dostavljenoj dokumentaciji? Drugo pitanje, vezano je za sudbinu svojevremeno izuzete ratne dokumentacije iz Arhiva TK. Konkretno, da li je Tužilaštvo ikada po tome postupalo.

Dakle, pisalo se, molilo, iniciralo. “Ja, i...? Niko ni “mukajet”. Sa ovom konstatacijom možda bi najbolje bilo i završiti ovaj tekst. “Ovaj što ovo piše” mogao bi, napokon, poslušati onaj čuveni bošnjački savjet: “Šuti, ne talasaj, čuvaj, zdravlje i viči riba!” Poslušati, sleći ramenima i izviniti se svima koje je s ovim džabe bihuzurio. Jer, kako je mogao biti toliko “nedotupav” i očekivati da će procesuiranje ratnih zločina aktivno pomoći oni, koji su mu na isti način, dakle, šutnjom i ignorancijom, odgovorili na molbu za minimalnu pomoć, u prvom redu organizacionu, u istraživanju tih istih ratnih zločina (pobijenih civila) po Gračanici. Iako su mu time znatno otežali posao, istraživanje je i bez njih, zajedno sa svojim malim istraživačkim timom, hvala Bogu uspješno završio - o svom trošku i na svoj intelektualni i svaki drugi rizik. Sama činjenica da je sve što je urađeno predato na uvid naučne i šire javnosti, sada dostupno u cijelom svijetu, najveća je nagrada i satisfakcija istraživačkom timu, a za ovog “naivca” pogotovo.

Ipak, “pri čistoj pameti”, opterećen vlastitom tragedijom i razočaran općom nezainteresovanošću za ovu tešku problematiku (našu “tešku baštinu”), javno postavljam i sebi i nadležnim institucijama pitanje: je li bitka protiv nekažnjivosti rat-

nih zločina (1992. – 1995.) u Bosni i Hercegovini, pa i u Gračanici, definitivno izgubljena? Bar u ovoj generaciji. Ali, neka nam makar za utjehu posluži činjenica da ratni zločini zakonski nikada ne zastarijevaju. Možda će se nekad neko pozabaviti i svim ovim što se sada ignoriše. To se zove historijska pravda.

PS. Faksimile oba dopisa Gradonačelniku i njegovim saradnicima, dopisa pre-

mijeru TK i upita Tužilaštvu TK donosimo u prilogu ovog članka i ostavljamo onome ko bude ovo čitao da procijeni da li je stepen naivnosti potpisnika ovih redova srazmjeran stepenu njihove nenadležnosti i neodgovornosti u borbi protiv nekažnjivosti ratnih zločina. Uostalom, to više nije ni važno. Svako je “nadležan” za svoje mjesto u historiji, pa i u ovoj našoj – gračaničkoj.

SUMMARY

AFTER THE PUBLICATION OF THE RESULTS OF THE RESEARCH ON WAR CRIMES COMMITTED IN GRAČANICA - SILENCE AND INDIFFERENCE ECHO ON ALL SIDES

Although we did not intend to dwell further on the difficult topic of our last issue in which we raised the question “Who killed civilians in Gračanica” - and generally the topic of prosecuting and impunity for war crimes (1992 - 1995), we cannot help but briefly reflect on the echoes of our research in the public and in certain institutions, primarily local ones, closest to us. We remind that immediately after the promotion of the issue on January 22, 2024, some of our initiatives and demands, as announced in the magazine and at its promotion, were sent in writing to the most important addresses in the local authorities in Gračanica and the Prosecutor’s Office of the Tuzla Canton with the aim of finally attempting to do something concrete regarding reporting and prosecuting war crimes at the local and wider level. At least what can realistically be done. As until the completion of this issue no response or positive reaction was received from those addresses, we decided to share that fact, whatever it may be, with the public, and we publish the facsimile of the sent letters in support of this review, hoping that something will still change for the better. Because it is difficult to accept the truth we have come to in our research - that no one has been held accountable for the war crimes committed in Gračanica so far, and it is even harder to reconcile with the fact (as it has started) that it will remain so. To prevent this from happening, we have done what we could here in this magazine. We researched and listed all war crimes committed in the area of Gračanica. We forwarded the research results, along with suggestions on what to do next, to our officials and institutions “for further action,” writing to them with optimism and conviction that we are knocking on the right doors. We also sent the same materials to the local leaderships of veterans’ associations. Unfortunately, we received silence echoing painfully from all those addresses. Instead of support, the undersigned of these lines is already suffering the consequences for taking it upon himself to investigate, propose, and write to “improper” addresses. The silence from those addresses is essentially a message that such writers can continue to be done in vain. After all, no one cares, which is at least regrettable - if not lamentable.

PRILOZI: PISMA BEZ ODGOVORA

IZDAVAČKA KUĆA "MONOS" GRAČANICA
Muse Čazima Čatića 18, 75320 Gračanica, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 61 070 246, E-mail: hamzicomer@gmail.com
JIB: 4311108150009
www.gracnickiglasnik.ba

Br. 02-3/24

Datum: 29. 01. 2024.

GRAD GRAČANICA

- Gradonačelnik
- Predsjedavajući Gradskog vijeća
- Sekretar Gradskog vijeća

Predmet:

RATNI ZLOČINI NA PODRUČJU GRAČANICE 1992-1995.
Obavijest o rezultatima istraživanja i građanska inicijativa

Poštovani,

Polazeći od činjenice da za ratne zločine počinjene u vrijeme agresije na Bosnu i Hercegovinu (1992.-1995.) na području Gračanice do danas niko nije odgovarao niti je pokrenut ijedan sudski postupak, te da je svijest o razmjerama zločina u ovoj lokalnoj zajednici na prilično niskome nivou, Redakcija Časopisa za kulturnu historiju "Gračanički glasnik" pokrenula je projekat istraživanja i dokumentiranja ratnih zločina počinjenih na ovome prostoru – u namjeri da na znanstveno utemeljen, historiografski način sakupi, obradi i javnosti prezentira podatke i saznanja do kojih se došlo.

Na ovaj istraživački projekat dodatno nas je potakla činjenica da je u novijem vremenu izražen i kontinuiran pritisak određenih pravosudnih institucija na pripadnike i komandante Armije RBiH, uključujući i one sa područja Gračanice. Uzimajući u obzir prethodno spomenutu činjenicu da za ratne zločine počinjene od strane Vojske Republike Srpske nad civilnim stanovništvom Gračanice niko nije odgovarao, a da se trenutno sudi jednome komandantu Armije RBiH, može se ocijeniti da su u toku evidentni pokušaji revidiranja i falsificiranja historijskih činjenica, na što smo svi dužni reagovati.

Redakcija "Gračaničkog glasnika" učinila je to realizacijom ovog istraživačkog projekta i publiciranjem rezultata, koji su objavljeni u 56. broju časopisa (koji je promoviran 22. januara 2024. godine). Pri tome smo postavili dva cilja: da se otrgne od zaborava ono što se ne smije zaboraviti (a uveliko se zaboravlja), te da se objavljivanjem podataka o ratnim zločinima probudi svijest lokalne zajednice za potrebom konačnog procesuiranja odgovornih.

Ustanovili smo da je od ukupno 150 smrtno stradalih civilnih žrtava rata najmanje 115 lica izgubilo život u okolnostima koje imaju obilježja ratnih zločina (uključujući zarobljene i

str. 1 od 2

ubijene civile, zatim civile ubijene snajperskom vatrom, te smrtno stradale u artiljerijskim napadima na civilna naselja); također, dokumentirano je i više od 350 slučajeva lakšeg i težeg ranjavanja civila. Publiciranjem rezultata istraživanja stvorena je faktografska osnova za pokretanje službenih istražnih postupaka i podnošenje krivičnih prijava protiv odgovornih.

Smatramo da je dužnost i obaveza predstavnika lokalne zajednice da izvrše snažan pritisak na pravosudne institucije, u cilju konačnog pokretanja sudskih postupaka i utvrđivanja odgovornosti onih koji su ubijali i ranjavali stanovnike Gračanice. Smatramo da je to prvenstveno dužnost i obaveza onih koje su građani ove lokalne zajednice izabrali kao svoje predstavnike i zastupnike: Gradskog vijeća i Gradonačelnika.

Polazeći od tog stava, u prilogu ovog dopisa dostavljamo dva tematska stručna članka, u kojima su prezentirani rezultati naših istraživanja – sa zamolnicom da ih sa svojim stručnim saradnicima dobro proučite, a zatim da na osnovu vlastite odgovornosti i u interesu građana, a posebno žrtava ratnog zločina i njihovih potomaka, u granicama zakona preduzmete sve potrebne mjere da se u nadležnim tužilaštvima konačno pokrenu odgovarajući postupci. Time se, između ostalog, postiže osiguranje i zaštita građanskih prava i osnovnih sloboda u skladu sa Ustavom. U krajnjem mjeri manje je važno da li će neko podnijeti formalnu prijavu ili će to nadležna tužilaštva postupak pokrenuti po službenoj dužnosti. Važno je da se konačno sudski procesuiraju oni koji su odgovorni za ubijanje i ranjavanje toliko civila po Gračanici.

U tom smislu, pozivamo Gradonačelnika i najodgovornije osobe u Gradskoj upravi da na osnovu dokumenata iz ovog istraživanja (i onih do kojih istraživači nisu mogli doći zbog zakonskih ograničenja) podnesu prijave nadležnim tužilaštvima protiv NN lica za počinjene ratne zločine na području Gračanice. Na koji način i u kojoj zakonskoj formi ćete to obaviti, do vas je. U isto vrijeme pozivamo Gradsko vijeće da u ime građana pruži podršku Gradonačelniku i njegovim službama da do kraja istraju na ovom poslu.

Pozivamo i Gradonačelnika i Gradsko vijeće da se javno očituju o ovoj našoj inicijativi, te da nas po mogućnosti pismeno obavijeste šta će poduzeti i šta su poduzeli.

Uz dopis dostavljamo:

1. Članak: *"Krivični progon ratnih zločina u Bosni i Hercegovini (1992. – 1995.) - lični pogled iz perspektive Gračanice"* (autor: Omer Hamzić);
2. Članak: *"Prilog istraživanju ratnih zločina na području Gračanice u periodu od 1992. do 1995. godine – ubijeni i ranjeni civili"* (autor: Edin Šaković)

Dostavljeno:

- Boračkim organizacijama grada Gračanica
- Medijima.

Za Izdavačku kuću "Monos"
Prof. dr. Omer Hamzić

IZDAVAČKA KUĆA "MONOS" GRAČANICA
Muse Ćazima Ćatića 18, 75320 Gračanica, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 61 070 246, E-mail: hamzicomer@gmail.com
JIB: 4311108150009
www.gracanickiglasnik.ba

Br. 02-23/24

Datum 2. 4. 2024.

Grad Gračanica

Predsjedavajući Gradskog vijeća
Gradonačelnik
Sekretar Gradskog vijeća

Predmet: Urgencija povodom pokrenute građanske inicijative – „Ratni zločini na području Gračanice 1992. – 1995.“

Poštovani,

Dana 29. 1. 2024. godine prosljedili smo vam gore naznačenu inicijativu sa odgovarajućim materijalima i obrazloženjima. Molimo vas da nam što prije odgovorite da li ste i šta ste, u okviru svojih nadležnosti i obaveza, poduzeli povodom te inicijative i iznesenih prijedloga u njoj? Vaš odgovor i općenito odnos i očitovanje lokalne zajednice potreban nam je kao orijentir u našim daljim aktivnostima na podsticanju efikasnijeg procesuiranju ratnih zločina, kako na TK tako i šire i bit će, svakako, korišten i objavljen u našim radovima i u svakom slučaju dostupan javnosti. Za ev. dodatna objašnjenja, stojimo vam na raspolaganju. Očekujući vaš odgovor, vjerujemo da smo na zajedničkom zadatku i da imamo isti cilj – pokrenuti i ubrzati procesuiranje ratnih zločina, prvenstveno u Gračanici (gdje je do sada rezultat NULA), ali i šire.

S poštovanjem.

Za Izdavačku kuću "Monos"
Prof. dr. Omer Hamzić

IZDAVAČKA KUĆA "MONOS" GRAČANICA
 Muse Čazima Čatića 18, 75320 Gračanica, Bosna i Hercegovina
 Tel: +387 61 070 246, E-mail: hamzicomer@gmail.com
 JIB: 4311108150009
 www.gracanickiglasnik.ba

Br. 02 -20/24
 Datum 3. 4. 2024.

Vlada TK,

n.r. Premijera Irfana Halilagića,
 Rudarska 65 Tuzla

Predmet: Dopis i primjerak Časopisa „Gračanički glasnik“

Poštovani premijeru, Halilagić
 U prilogu Vam dostavljam primjerak printanog izdanja 56. broja Časopisa za kulturu historiju „Gračanički glasnik“ sa rezultatima istraživanja ratnih zločina počinjenih na području Gračanice i neradu domaćih tužilaštava na njihovom procesuiranju, s posebnim osvrtom na Tužilaštvo TK. Iako ste uskratili bilo kakvu podršku za ovaj izdavački projekat, čak niste našli za shodno ni da bilo šta službeno odgovorite na naše dopise (kopiju posljednjeg dostavljamo u prilogu), ipak smo se odlučili da Vam pošaljemo ovaj primjerak Časopisa kako biste ostvarili makar površan uvid u ovu problematiku i naše dalje namjere, te na osnovu toga procijenili gdje je u svemu tome mjesto i uloga Vaše vlade i Vas lično. Ako smatrate da za ovu problematiku (u smislu podrške i pomoći) niste nadležni, molimo Vas da to javno saopštite.

Preporučujemo da u ovom broju našeg Časopisa posebnu pažnju obratite na članke: „Krivični progon ratnih zločina u Bosni i Hercegovini (1992. – 1995.) - lični pogled iz perspektive Gračanice“ (str. 9 – 28) i „Prilog istraživanju ratnih zločina na području Gračanice u periodu od 1992. do 1995. godine (ubijeni i ranjeni civili)“ (str. 29 – 119); kompletna arhiva Časopisa od 1 – 56 dostupna je na internetu.

Stojimo Vam na raspolaganju za, eventualno, sva dodatna objašnjenja, kontakte i informacije.

S poštovanjem.

Glavni i odgovorni urednik „Gračaničkog glasnika“

Prof. dr. Omer Hamzić

IZDAVAČKA KUĆA "MONOS" GRAČANICA
Muse Ćazima Ćatića 18, 75320 Gračanica, Bosna i Hercegovina
Tel: +387 61 070 246, E-mail: hamzicomer@gmail.com
JIB: 4311108150009
www.gracanickiglasnik.ba

Br. 01-08/24

Datum: 04. 03. 2024. godine

Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona, Odjel za odnose s javnošću, M. Tita, br. 137

75 000 Tuzla

Predmet: Dostava podataka i informacija o radu Tužilaštva na predmetima ratnog zločina

U skladu sa Zakonom o pristupu informacijama, obraćamo vam se sa zahtjevom da nam prosljedite odgovore na sljedeće pitanja:

1. Prema našim istraživanjima, u periodu 1992. – 1995. godina (dakle, tokom rata) Služba javne bezbjednosti - Policijska uprava Gračanica prosljedila je Višem javnom tužilaštvu u Tuzli izvještaje protiv NN lica o počinjenom krivičnom djelu *ratni zločin protiv civilnog stanovništva* u 45 slučajeva. Pošto je Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona pravni sljedbenik Višeg javnog tužilaštva u Tuzli, molimo vas da nam odgovorite na sljedeća pitanja:

- a) Da li je Tužilaštvo uopće uzimalo u postupak dostavljene izvještaje i koliko je takvih predmeta ukupno zaprimljeno (po vašim evidencijama), a koliko od toga riješeno (odbačeno, pokrenuta i završena istraga, podignuta optužnica, presuđeno itd.)? (odnosi se samo na prijave SJB Gračanica)
- b) Ako Tužilaštvo nije uzimalo u postupak takve predmete, navedite razloge i odgovorite na pitanje da li će se ti izvještaji ikada uzeti u postupak po službenoj dužnosti i da li će konačno ti predmeti biti riješeni? (odnosi se samo na prijave SJB Gračanica)
- c) Koliko neriješenih predmeta po izvještajima SJB protiv NN lica iz perioda 1992. – 1995. o počinjenom ratnom zločinu protiv civilnog stanovništva ima zaprimljenih u Tužilaštvu Tuzlanskog kantona (odnosi se na čitavo područje nadležnosti Tužilaštva) i da li Tužilaštvo planira uzeti ih u postupak i kada?

2. Prema nezvaničnim informacijama s kojima raspolazemo, Više javno tužilaštvo u Tuzli (ili Tužilaštvo TK), prije desetak i više godina, u skladu sa svojim ovlastima (i potrebama), izuzelo je iz Arhiva TK za svoje potrebe oko 1000 dokumenata (u ovjerenim kopijama) koji imaju obilježja dokaznog materijala za počinjene ratne zločine u području nadležnosti Tužilaštva TK. S tim u vezi, molimo vas da nam odgovorite na sljedeća pitanja:

- a) Koliko je tačno izuzeto predmeta (dokumenata) i da li je i koliko je postupaka pokrenuto po službenoj dužnosti za utvrđivanje i procesuiranje ratnih zločina protiv poznatih ili NN osoba?
- b) Ako Tužilaštvo nije do sada koristilo tu izuzetu građu za pokretanje postupaka utvrđivanja ratnih zločina po službenoj dužnosti, navedite razlog (koje su prepreke) i da li ima namjeru to koristiti u budućnosti?

3. Zahvaljući vam se na dosadašnjoj saradnji i vašem korektnom odnosu, obavještavamo vas da smo dio rezultata naših dosadašnjih istraživanja objavili u 56. broju „Gračaničkog glasnika“,

sa temom broja „Ratni zločini nad civilima Gračanice (1992. – 1995.), koji je izašao iz štampe početkom januara i promovisan u Gračanici 22. 1. 2024. (koristeći se i podacima koje ste nam na naše traženje prosljedili u zakonskom roku). U prilogu vam dostavljamo primjerak printanog izdanja tog broja, a elektronska verzija vam je dostupna na naznačenoj veb adresi. Dostavljajući vam ovaj primjerak Časopisa, sa više naslova koji se referiraju na naznačenu temu broja, skrećemo vam posebnu pažnju na članak autora Edina Šakovića „Prilog istraživanju ratnih zločina na području Gračanice u periodu od 1992. do 1995. godine (ubijeni civili)“ i s tim u vezi postavljamo sljedeća pitanja:

- a) Da li podaci koji se objavljuju u tom članku, u obimu dozvoljenom zakonom (sa detaljno naznačenim izvorima), mogu poslužiti Tužilaštvu kao osnova za pokretanje postupaka po službenoj dužnosti protiv NN počinilaca ratnog zločina i da li je Tužilaštvo obavezno po zakonu tako postupiti?
- b) Da li je Tužilaštvo obavezno po zakonu pokretati postupke po službenoj dužnosti protiv NN počinilaca ratnog zločina na osnovu saznanja i uvida u činjenice objavljene kao rezultat naučnih ili novinarskih istraživanja i koliko je takvih postupaka pokrenulo Tužilaštvo TK u dosadašnjem periodu?

Odgovore na navedena pitanja tražimo za potrebe naučnog projekta istraživanja o stradanju civilnog stanovništva i ratnim štetama na područja nekadašnje opštine, (sada Grada) Gračanica tokom rata 1992. – 1995. godina (druga faza). Kao i do sada, dobijene podatke koristit ćemo isključivo u naučne svrhe i za obavještavanje šire javnosti putem Časopisa za kulturnu historiju „Gračanički glasnik“ u okviru kojeg se i realizuje projekat. Da vas podsjetimo, ovaj Časopis izlazi od početka 1996. godine u dvije knjige godišnje, indeksiran je u međunarodnoj bibliografskoj bazi CEEOL, referentan je u našoj akademskoj zajednici i dostupan na veb adresi www.gracanickiglasnik.ba.

Nadamo se pozitivnom rješenju i ovog zahtjeva i unaprijed zahvaljujemo na razumijevanju i saradnji. Ukoliko bude potrebe, spremni smo i na naša dodatna objašnjenja i kontakte.

S poštovanjem.

Za TK „Monos“
Prof. dr. Omer Hamzić